Nro 22.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu, Nayiaśnieyszego CESARZA, JMPERATORA Całey Rossyi.

Z GRODNA DNIA 15. GRUDNIA Roku 1796. WE CZWARTEK.

Uniwersał Generał Maiora, Gubernatora Słonimskiego i Kawalera, do wszystkich Obywateli Gubernii Słonimskiey, i do każdego w szczegule, komu o tym wiedzieć należy.

Naywyższym świętey pamięci MONARCHINI JMPERATOROWEY KATARZYNY ALEXIEJOWNY, 8. Augusta 1796. Roku, Rządzącemu Senatowi wydanym Nayuroczyściey zalecono: Podatek Podusznego Pieniędzmi i Zbożem, także i stosownie do dalszych Ustaw wszelakiego rodzaiu należności Skarbowi w Słonimskiey Gubernii zacząć wybierać od następuiącego 1797. Roku, w tymże samym gatunku, wielości i czasie, jakie i kiedy według Ukazow w Mohilowskiey Gubernij wybieraią się. Na skutek zatym Naywyższego takowego Ukazu, Rządzący Senat w wydanym Inflantskiemu, Estlandskiemu, Wileńskiemu i Słonimskiemu Generał-Gubernatorowi i różnych Orderow Kawalerowi Jaśnie Oświeconemu Xiążęciu Jmci Mikołajowi Wasilewiczowi Repninowi, pod datą 24. Septembra, Ukazie, tyczące się rodzaiow Podatkowania, następne do wykonania przepisał prawidła.

1mo: Z oświadczonego przez Kupcow Kapitału, od Chrześcian według Ustawy o Miastach po jednemu Procentu od sta, a od Zydow wedwoynasob wybierać.

2do. Z Mieszczan Chrześcian od Duszy po dwa Rubli, a od Zydow z Duszy po cztery Rubli wybierać.

3tio. Od Włościan w zawiadowaniu Skarbowym zostaiacych i Włościan z Dobr natury Ziemskiey (gdzie się włączaią Cyganie) z Duszy po 85. kopiejek, nadto Chlebem to jest: Mąki po jednemu czetwieryku, Krup zaś od Skarbowych Włościan po garcu, a od Ziemskich z dwóch dusz po garcu.

4to. Od Włościan Starościńskich w zawiadowaniu Skarbowym znayduiących się, nad opłatę Podusznego, z duszy po Rublowi brać Czynszu.

5to. Z całego Podusznego i Czynszowey opłaty wybierać naddatku na każden Rubel po dwie kopieyki.

6to. Na utrzymanie Poczt wybierać ze wszystkich Obywateli całey Gubernii i Chrześian Kupcow po 12. a od Zydow po 24. kopieyki.

7mo. Termin opłaty Podatku Podusznego przeznacza się pierwszey półroczney Raty od 1. Januaryi do 1. Marca, a drugiey Raty Podusznego od 1. 8bra do 1. Xbra: Termin zaś oddania Prowiantu od 1. Xbra do 15. Januaryi wyznaczony.

Po ustanowieniu takowych Podatkow w Gubernii Słonimskiey, wszelkiego rodzaiu Pieniężne Podatki dotąd w tuteyszym Kraiu wybierane, od 1. Januaryi przyszłego 1797 Roku kassuią się, wyłączywszy tylo Kwarty Starostw dotąd opłacaiące się, za Przywileiami, i przez Publiczną Licitacyą w Possesyą oddanych; takowe Kwarty wespół z naddatkiem po dwie Kopieyki na Rubla, do dalszego Urządzenia wszyscy Possessorowie Starostw obowiązani opłacać do Publicznego Skarbu (oprócz ogłoszonego Podatku Podusznego, Pieniędzmi i Prowiantem zadeterminowanego) takąż samą monetą, jaką do tych czas opłacali, i w tychże samych Ratach, iakie dla wszelkich Podatkow wyznaczaią się. Nowe wyż ogłoszone Podatki Pieniężne, wnoszone być powinne do Kass Powiatowych: za Kupcow i Mieszczan przez Magistraty; za Zydow przez Kahały: za Skarbowych Włościan przez Dyspozytorow, za Włościan Obywateskich przez ichże Dziedzicow; za Wło-

X

ścian Starościńskich, przez Posesorow: Podatek oraz Chlebowy: czyli Prowiant, wyż oznaczone Zwierzchności do Magazynow przez Skarb pozakładanych, oddawać obowiązane będą.

Ogłaszaiąc nowe Podatki Naywyższym Ukazem ustanowione, i o onych wszystkim i każdemu Obywatelowi powierzoney mnie Gubernii Słonimskiey donosząc, naysurowiey zalecam; aby w naznaczonych Ratach, w takim aktualnie gatunku i wielości, iak powyżey obiaśniono, od Włościan wybierane i do Skarbu nie tylo punktualnie, ale z iak naywiekszym pośpiechem wnoszone były. Y dla tego takowy mòy Uniwersał po wszystkich Kościołach, Cerkwiach, Żydowskich Bożnicach, i na Publicznych mieyscach trzykrotnie publikować; nadto po wszystkich Osadach rozesłać, i przy drzwiach Kościelnych i na publicznych Mieyscach, dla informacyi każdego poprzybijać zalecam. Dan w Słonimie 9bra xbra Dnia. 1796. Roku.

(*L.S.*) *JAN NOWICKOT*

---

z Paryża 21 Listopada. z Gazety Hambur: Nr: 192.

Gral *Clarke* posłany iest od Dyrektoryatu do Dworu *Wiedeńskiego*. Ma on przez Włochy iechać dla rozmówienia się wprzódy z Grlem *Buonaparte*. Wspomniony *Clarke* rodem iest Jrlandczyk i od dawnego czasu w ścisley żyie przyiaźni z Dyrektorem *Carnot*, który go ieszcze za czasu wydziału ocalenia publicznego umieścił na czele Kommissyi Topograficzno Woyskowey, ta się ciągle utrzymuie i zawsze była pod prezydencyą tego Grala. Officer ten dzieli od trzech lat z Obywatelem *Carnot* chwałę zwycięstw naszych, i gra we Francyi tęż samą rolę, którą Grala' *Mach* tak sławnym w Niemczech uczyniła. Gdy oprócz tego zna politykę Gabinetow, spodziewać się należy, że z honorem nowego swego przeznaczenia dopełni. Wysłany dawniey do Wiednia Kuryer, miał w zleceniu starać się o paszport dla Obywatela *Clarke* i przełożyć niektòre propozycye względem oddzielnego pok ju. Gral *Clarke* iest ieszcze młody, ale bardzo światły człowiek. Miał bydź zawsze za projektem wylądowania na brzegi *Jrlandyi*. Dzisieyszy *Redaktor* zamyka w sobie, co następuie: „ Wiele osob gubi się teraz w domysłach względem posłania od Dyrektoryatu Negocyatora do Wiednia, niektórzy zaś biorą z tąd powod do rozsiewania nowych niespokoyności względem myśli Rządu do pokoju dążących, gdy ten ieden krok przekonać może dostatecznie o stałych iego i gorących chęciach ułatwienia wszelkich trudności, które być mogą, na przeszkodzie do pogodzenia się z naymocnieyszym nieprzyiacielem Rzpltey. —— Mamy w zleceniu *donieść urzędownie*, że wysłanie woyskowego negocyatora do Wiednia nastąpiło dla tego, aby Cesarzowi zawieszenie broni między Armiami iego i Rzpltey proponować i względem niego umówić się, a to w celu wstrzymania dalszych klęsk woyny i dłuższego krwi rozlewu; gdy tym czasem oczekiwany będzie skutek zaczętych negocyacyi o pokoy, do których przyspieszenia i ukończenia, maią bydź razem pewne propozycye Cesarzowi uczynione. „ Gral *Clarke* wziął z sobą za Sekretarza Obywatela *Perret* rodem z *Dijon* człowieka pełnego zasług. Na mieyscu Kommissarza Rządu *Haussmann*, który na żądanie swoie otrzymał dymissyą, mianowany został Kommissarzem przy Armij *Renu i Mozelli* Obywatel *Kuttler*. —— P. *Ellis* ieden z Sekretarzów Posła Angielskiego d. 17 t. m. do Londynu poiechał dla uprzątnienia trudności ściągaiących się do wzaiemnych restytucyi i kompensacyi proponowanych przez Lorda *Malmesbury*. Negocyacya aż do iego powrótu przerwaną została. Na Sessyi Rady 500. d. 19. *Daunou* czynił rapport, iakim sposobem ciało prawodawcze ma bydź odnowione przy następnym wyborze nowych czionków. —— Rapport iego po wydrukowaniu roztrząsany będzie. —— w *Bienne* w *Szwaycaryi* d. 22. Października w nocy dwa mocne trzęsienia Ziemi uczuć się dały. Wczoray Rada 500. ustanowiła, iż wszystkie okręty i towary Francuzkie zabrane przez nieprzyiaciol i nazad im od brane, pierwszym swoim właścicielom oddane będą. —— Negocyacya o pokoy z Portugalią iest iak mówią zerwana. Posłowi *Xcia Modeny* kazano *Paryż* opuścić. Zapewniaią, że d. 12. Flota nasza z *Brest* wyszła pod żagle. ——

Drugi List z Paryża d. 21. Listopada z teyże Gazety.

Wczoray Dyrektoryat doniosł Radzie 500 i Radzie starszych ważną nowinę, że ratyfikacya Traktatu zawartego z Królem *Neapolitańskim* została zamieniona. —— Traktat z Xięciem *Parmy* zawarty przez Ministra naszego *Delacroix* i Pełnomocników Xiążęcia, Hr: *Polity* i Don *Bolla*, za pośrzednictwem Ambassadora Hiszpańskiego del *Campo* iest w tresci następuiącey: 1mo. Ma bydź odtąd pokoy i przyiaźń między obudwóma Narodami. 2do. Wszystkie dawnieysze umowy, któreby były przeciwne temu traktatowi, są nieważne. Żadne więc z Mocarstw kontraktuiących niemoże dawać nieprzyiaciołom drugiego w ciągu tey woyny woyska, broni, pieniędzy i t. d. 3tio. Xiąże *Parmy* obowiązuie się niedać w swoim Kraju żadnego schronienia Emigrantom lub osobom z Francyi deportowanym. 4to. Obadwa Mocarstwa przyrzekaią znieść sekwestr włożony w czasie tey woyny na rzeczy lub przychody do poddanych każde-

go z nich należące. 5to. Umówione kontrybucye w zawieszeniu broni d. 20. *Floreal* (9. Maja) w *Placencyi* zawartym, mają bydź całkowicie zapłacone, i żadne potym nakładane nie będą. Coby zaś dla woyska Francuzkiego dostawionym było, ma bydź zapłacone. 6to. Od dnia podpisu tego Traktatu, Kraje Xcia *Parmy* będą uważane, iako inne Kraje mocarstw przyiacielskich i neutralnych. 7mo. Woyska Rzpltey mieć będą wolny przechod przez Kraje Xcia *Parmy*. 8vo. Żadna strona niepozwoli przechodu Woyskom nieprzyiacielskim. 9no. Dla ułatwienia handlu zgodzono się na punkta następuiące. 10mo. Jedwab, Zboże, ryż, oliwa, wino mogą bydź z *Parmy* do Krajow Rzplitey wprowadzane. 11mo. Wszystkie produkta Rzpltey i iey osad maią wzaiemnie wolny wchod do Krajów *Parmeńskich*. 12. Rękodzieła Francuzkie mogą bydź wprowadzone do Krajów Xcia *Parmy* i na wzaiem. 13. Taryfa celna przez osobną umowę zostanie ułożoną. 14. Produkta Rzpltey mogą wolnie przechodzić przez Kraje *Parmeńskie*, lub do dalszego wywozu bydź w nich złożone zapłaciwszy tylko *transito*. Toż samo ma się rozumieć o produktach *Parmy* prowadzonych do Francyi. —— 15. Rzplta Batawską zawarta iest w tymże traktacie, który w ciągu Miesiąca od podpisania ma bydź ratyfikowany. —— w *Paryżu* d. 15. *Brumaire* (5. Listopada)

W oddzielnym Artykule iest ieszcze wyrażono, że Xże Parmy chce odstąpić czwartey części cła od inwekty towarow przychodzących z Ziemi Rzpltey lub iey osad, a przeznaczonych do wewnętrzney Konsumpcyi w iego Państwie chce także opuścić czwartą część cła od ewekty towarów prowadzonych z iego Kraju do *Francyi*, byleby Rzplta z swoiey strony toż samo uczyniła. —— Traktat ten został iuż od obudwóch Rad ratyfikowany. ——

z Paryża d. 23. Listopada z Gazety Berlin: pod Nrem 146.

Rapport Grla Buonaparte do Dyrektoryatu Wykonawczego z główney Kwatery Werony 23. Brum (13. Listopada.]

Obywatele Dyrektorowie! Winienem wam donieść o operacyach od 12. (2. Listopada) zdarzonych. —— Dnia 10. (31. Pazd:) dowiedziałem się, że korpus Austryacki zbliżył się do *Piave*, posłałem natychmiast Grla *Massena* z korpusem obserwacyinym do *Bassano* nad *Brenta*, z rozkazem, aby się cofnął do *Vinzenza*, skoroby nieprzyiaciel przeszedł *Piave*: Grl *Vaubois* miał rozkaz attakować nieprzyiaciela w stanowiskach pod *Trentin*, a nadewszystko wypędzić go z pozycyi między *Lavis* i *Brenta*: attak nastąpił 12. opor był tęgi. Grl *Guiaux* zdobył *St. Michel* i most nieprzyiacielski spalił: lecz nieprzyiaciel bez skutecznym uczynił nasz attak na *Seguzano*, gdzie 85. pólbrygada pomimo swoią waleczność nieco ucierpiała. Zabraliśmy w niewolą 500. ludzi, i wiele na placu położyliśmy. —— Dnia 13. (3. Listop:) kazałem znowu przypuścić attak na *Seguzano*, które trzeba było opanować, sam zaś uwiadomiony tym czasem, że nieprzyiaciel przeszedł *Piave*, spieszę z dywizyą Grlą *Angereau*, łączemy się pod *Vizenza* z dywizyą Grla *Massena* i 15. (5.] maszeruiemy naprzeciw nieprzyiaciela, który był przeszedł *Brenta*, trzeba było iak piorunem przestraszyć i sprzątnąć nieprzyiaciela przy pierwszym kroku. Dzień ten żywy, ognisty i krwawy skończył się z naszą korzyścią, nieprzyiaciel poszedł nazad za *Brentą*: zostaliśmy, Panami Placu bitwy, wzieliśmy 500. niewolnika, wielu trupem położyliśmy, zabraliśmy iednę Armatę. General *L'Anase* został pałaszem raniony: Woyska wszystkie sławą się okryły. —— Tym czasem 13, nieprzyiaciel attakował Grla *Vaubois* w wielu punktach i groził mu oskrzydleniem: co przymusiło tego Generała do cofnienia się ku *Pietra*. D. 16. [6.) nieprzyiaciel był nie czynnym: lecz 17. i bitwa była iedną z nayuporczywszych, iuż byliśmy zabrali dwie Armaty i 1300. niewolnika, gdy przy zmroku trwoga iakaś opanowała część Woyską naszego. D. 18. (8] dywizya stanela pod *Rivoli*, i *Corona*: strata nieprzyiaciela musiała bydź bardzo znaczna. Dowiedziawszy się po części co się w Tyrolu dzieło, pospieszyłem do *Werony* i stanąłem tam, D. 21. (11.) odebrawszy wiadomość, że nieprzyiaciel z *Montebello* wyszedł, i że stanął obozem pod *Villa Nova* wyszliśmy z *Werony*: spotkaliśmy Forpoczty nieprzyiacielskie pod *St. Martin*, które *Angereau* attakował, rozprószył, i ścigał przez 3. mile: noc niedozwoliła do reszty ich zniszczyć. D. 22. [12.] równo ze świtem stanelismy na przeciw siebie, trzeba było bez ustanku bić nieprzyiaciela, attakowaliśmy go z przezornością i męstwem. Dywizya *Masseny* attakowała lewe, a Grl *Augereau* prawe skrzydło, zwycięstwo było zupełne. Grl *Angereau* zabrał wioskę *Cardera* i 200. niewolnika. *Massena* zdobył był wzgórze, które zasłaniało nieprzyiaciela i 5. Armat, ale deszcz nawalny nagle się zamieniaiący w drobny grad, który wiatrem gwałtownym unoszony w samę twarz naszym godził, wielką był pomocą nieprzyiacielowi, co złączone z świeżym Korpusem rezerwowym posłużyło mu do odebrania pomienionego wzgórza. Posłałem 75 pólbrygadę, która była w rezerwie, obie Armie zachowały swoie pozycye. Niepogoda nieustaie, dziś odpoczynek dla Woyska, iutro działać będziemy wedle obrótow nieprzyiaciela. ——

[podpisano] General en Chef *Buonaparte*.

z Rzymu 6. Listopada z teyże Gazety.

Zeszley soboty Markis del *Vasto* miał audyencyą u *Papieża*, w czasie którey doniosł iego świątobliwości o zawarciu traktatu pokoiu między Królem Neapolitańskim i Rptą Francuską. Dwor Neapolitański kazał traktować o pokoy w Paryżu przed uczynieniem determinacyi zawarcia allianssu z Dworem *Rzymskim*, i gdy zaś postanowił zawrzeć ten allians, zaraz wysłał kuryera do *Paryża* dla zawieszenia negocyacyi rozpoczętey; lecz Minister Neapolitański *Belmonte* był iuż podpisał traktat pokoiu. To nadspodziane zdarzenie, odmieniło postać rzeczy.

z Włoch 15. Listopada z teyże Gazety.

Senat *Bolońſki* kazał wydrukować proiekt *nowey Konſtytucyi*. Jedna z pryncypalnych dyſpozycyi ieſt, że wſzyſcy Obywatele od 18. do 50. lat będą muſieli służyć przez cały rok w Gwardyi Narodowey. Grł *Buonaparte* piſał do Senatu z zaleceniem, aby iak nayprędzey i w nayleрſzym ſtanie obrony poſtawiono fortecę *Ferrare*, i twierdzę *Urbino*, i żeby doſtatecznie opatrzono ią w żywność na 3 Mieſiące dla 3000. ludzi. —ɪ—

z Medyolanu 14. Listopada z teyże Gazety.

Piſzą z *Genuy* co naſtępuie: rząd odebrał wiadomość, że 4000. Francuzow przyſzło do *St. Réme* i pomaſzerowało naykrótſzą drogą przez *Piemont*. —ɪ— Także, iż Inſurgenci w lennościach Ceſarſkich rozproſzeni zoſtali przez Francuzow, którzy tam nieſpodzianie przyſzli. —ɪ—

z Hagi d. 26. Listopada z Gazety Hamburskiey Nr: 192.

Wczoray wieczorem Konwencya w taiemną Kommiſſyą zamieniła się. —ɪ— Większa liczba Reprezentantów, którzy dotych czas zdanie swoie względem proiektu Konstytucyi oświadczyli, odrzucaią. W przyszły Poniedziałek ostatnia decyzya ma w tey mierze nastąpić. —ɪ— Expedycya, którą z *Dunkierki* przedsięwziąć miano, odłożoną została. —ɪ— Woyska iednakże przeznaczone do niey są ieszcze zgromadzone. Na mieyscu Admirała *Winter*, który tu przybył, komenderuie teraz Vice-Admirał *Reinties* Flotą naszą w *Texel*, która w tym porcie przez całą Zimę zostanie, w Konwencyi czytano List z *Hanau* pod d. 19. Listopada, podług którego Grał *Moreau* znaczne miał nad Austryakami odnieść korzyści między *Huninguen* i *Kehl*. Mamy tu wiadomość, że z przyczyny zakazu wprowadzania Angielskich towarów do *Hollandyi*, Ministerium Angielskie dało rozkaz chwytania wszystkich statków maiących na sobie własność *Hollenderską*.

z Konstantynopola d. 10. Październikа z Gazety du Bas-Rhin Nr: 96.

Nowy Ambaſſador Francuzki *Aubert-Dubayet* przybył nakoniec do tey Stolicy. Minister *Verninac* w drugim Numerze swoiey Francuzko Konstantynopolitańskiey Gazety, tak o tym donosi: „ Grał *Aubert-Du-* „ *bayet* Ambaſſador Rzplitey Francuzkiey „ przy *Porcie Ottomańskiey* przybył tu *in* „ *cognito* primidi ostatniego o godzinie 9. „ w wieczor. Wjechanie i przeiazd tego „ Ambaſſadora przez *territorium Ottomańskie* „ oznaczone były niezliczonemi i nadzwy- „ czaynemi honorami, które odbierał od Gu- „ bernatorow, Woiewodow i Rządzców „ Miast. Hakki Bacha nad wszystkich się „ dystyngwował „ Tu następuie długie wyliczanie nieskończonych honorów okazanych po drodze nowemu Ambaſsadorowi Francuzkiemu; ale P. *Verninac* zapomniał bez wątpienia opisać przyczyny, dla których Grał *Aubert Dubayet* przybył incognito do *Konstantynopola*, które są następuiące: Grał ten chciał uczynić wiazd uroczysty do Stolicy, i żądał, aby był powitany wystrzałem Armat w *Topana*, i ze wszystkich Okrętów w porcie stoiących. Tym końcem zatrzymał się w *Daud-Pacha* mieyscu leżącym o 2. mile od Stolicy, gdzie się też do 200 Francuzow zgromadziło dla eskortowania iego, i uprzedził *Portę* o swoich żądaniach, lecz Rząd nasz odmówił one daiąc za przyczynę, że niemasz przykładu, ażeby Ambaſsador Francuzki wjeżdżał do *Konstantynopola* tym sposobem iak żądał P. *Aubert Dubayet*. Widział się zatym być przymuszonym rozpuścić swoią świtę i wjechał *incognito*. —ɪ— Na konferencyi, którą miał z *Reis-Effendini*, żądał między inszemi rzeczami przywrócenia sobie praw służących Ambaſſadorom Francuzkim, a nadewszystko prawa protekcyi nad Katolickiemi Kosciołami będącemi tu i w innych w Wschodnich handlowych Miastach. Ponieważ *Porta* iest oboiętna w tey mierze i zachowuie w swych Państwach systemma tolerancyi, nierobiono żadney trudności w zezwoleniu na to. Ale P. *Aubert Dubayet* w tymże czasie, kiedy zdaie się chce bydź Protektorem Katolików, zostaie nieprzyiacielem ich obrządku, ponieważ oświadczył że część Kościołów obrócona będzie na koszary dla Zołnierzy Francuzkich, którzy w znaczney liczbie maią tu przybyć na Fregatach i innych statkach. Jeden z tych okrętow zawinął iuż do naszego Portu. Gdy Ambaſſador okazał charakter popędliwy, i gdy tenże duch Pannie w propozycyach rządowi naszemu poddanych, lękać się należy fatalnych ztąd skutków.

z Kolonij 25. Listopada z Gazety Berliń. pod Nrem 145.

Grł *Defalgue* nie powrócił ieſzcze z *Paryża* z odpowiedzią Dyrektoryatu względem *Armiſtitium*: tym czaſem choć konferencye uſtały, Armie ſtoią ſpokoynie, z obydwóch ſtron, a Grłowie obiaduią z ſobą w *Neuvied*. W niepewności ſkutkow negocyacyi, Armie Francuſkie znacznie ſię wzmacniaią nad *niżſzym Renem*. Odłączono od dywizyi Grła *Lefevre* Korpus Woyſka dla wzmocnienia ſzańcu moſtowego pod *Neuvied*: a wokolicach *Kirchberg* na *Hundſrück* uformowano Korpus od 10,000. ludzi. Wiadomości z prawego brzegu Renu zapewniaią, że Auſtryacy częſte i znaczne poſiłki odbieraią: które wſzyſtkie domy w *Siegburg* zaymuią, tym czaſem forpoczty ſą bardzo słabe. Armia *Sambry* i *Mozy* wkrótce ſię uda wgórę *Renu* ku *Hundſrück* i *Trewirowi*. Grł *Kleber* tamże uda ſię, z *Koblenz* wſzyſtkie ſklady na lewym brzegu będące, rozkazano wgórę poprowadzić. Mieyſce tych Woyſk zaſtąpi Armia *Północna*. Nie wiadoma ieſzcze przyczyna tych poruſzeń, zwłaſzcza że nieprzeſtaią mówić o bliſkim zawieſzeniu broni. Dywizya Grła *Lefevre* zawſze ſtoi na górach przy *Andernach*, i czeka tylko [dla działania wedle okoliczności) na rezultatum konferencyi, które ſię odprawiły w *Neuvied*. Oboz pod *Mulheim* w tey ſamey zoſtaie pozycyi. Francuzi i Auſtryacy przechodzą *Sieg* tylko dla furażowania, ale iedni do drugich nieſtrzelaią. Piſzą z *Treviru* d. 17. t. m. że tam tego dnia wzięto w rekwizycyą 600. koni dla przeprowadzenia 116. ſztuk Armat do okopow tego Miaſta Lękano ſię bowiem, ażeby Ceſarſcy nie poſunęli ſię w przewyżſzaiącey ſile z Moguncyi i nieprzymuſili części Woyſk Francuſkich do cofnienia ſię. Też liſty dodaią, że wieść ſię rozchodziła o zaſzłey bitwie na *Hundſrück* z przegraną Francuzow, i że oczekiwano w *Trevirze* na Grła *Hardi*, który ſpadłſzy z konia, śmiertelnie zoſtał raniony.

Nro. 22.

DODATEK DO KURYERA LITEWSKIEGO

Z GRODNA DNIA 15. GRUDNIA R. 1796. WE CZWARTEK.

Kontynuacya Adreſſu Waschingtona do Amerykanow.

Miłość wolności będąc wlana w serca wasze, z moiey więc strony niemasz potrzeby, abym ią wam zalecał. Jedność Rządu iest wam zawsze miłą i szacowną, a to słusznie; iest bowiem filarem w budowie niepodległości waszey, podporą spokoyności wewnątrz i pokoju zewnątrz, rękoymią waszego bespieczeństwa, szczęścia i wolności,, ktorą tak bardzo kochacie. —— Gdy iednak łatwo przewidzieć można, że dla rozmaitych przyczyn i z rożnych stron, niebędą żałować starań i fortelow, dla osłabienia w duszach waszych tey prawdy, gdy to iest wpolityczney waszey twierdzy ow punkt, naprzeciw ktoremu Domowi i obcy nieprzyiaciele wasi, często i czynnie, skrycie i podstępnie pociski swe będą wymierzać, iest więc koniecznością, abyście nieoszacowaną wartość Narodowey Waszey Unij, dla ogulnego i prywatnego wszystkich szczęścia, dobrze umieli znać i szacować, żebyście ciągle, stale i sercem byli do niey przywiązani, abyście o niey iako o Palladium politycznego waszego bytu i szczęścia myśleli i mawiali, nad iey utrzymywaniem z obawą zazdrośną czuwali i wszystkiemu temu zapobiegali, coby podeyrzenie tylko wzniecić mogło, że przy zdarzeniu iakim może być naruszona, albo, że część iaka Kraiu może być od niey oderwana, lub też spaiaiące rożne iey części związki swięte mogły być kiedy osłabione. ——

Nieodrywać żadney części kraiu naſzego od całkowitości, umacniać święte te związki, naturalna ſimpatya i własny interes wymagaią. —— Przez urodzenie lub wybor będąc Obywatelami iedney Oyczyzny, winniście iey wſzyſcy rowne przywiązanie. Nazwiſko Amerykanow należące ſię wam iako Narodowi, nierownie mocniey wzniecić powinno zapał Patryotyzmu, iak każde inne przezwiſko z rożnicy lokalnych położeń pochodzące. —— Wyiąwſzy małych gdzie niegdzie odmian, polityczne waſze Prawidła, obrządki Religij i zwyczaie wſzędzie ſą iednakie. —— Razem w intereſsie wſpolnym walczyliście i zwyciężyliście. —— Niepodległość i wolność waſza dziełem ſą ziednoczonych prac, w wſpolnych niebeſpieczeńſtwach, cierpieniach lub ſzczęśliwych przygodach. —— Uwagi te tym żywſze w umysłach waſzych zoſtawią wrażenie, im bardziey nad własną waſzą korzyścią zaſtanowicie ſię. —— Każda część Kraiu waſzego z nieodbitych powodow, czule ſtrzedz całości unij powinna.

Połnoc Kraiu naſzego w nieograniczonym związku z Południem, znaydzie pod opieką iednego Rządu i iednakowych Praw, w produktach oſtatniego, wielką pomoc do morſkich i handlowych zabiegow i przedziwne do Fabryk materyały. ——

Południe przez czynne przyłożenie ſię Pułnocy podnieſie do kwitnącego ſtanu Rolnictwo i rozſzerzy ſwoy handel. —— Sciągaiąc marynarzow Pułnocnych do ſwych Kanałow, ożywi własny handel i wyſtawi łącznie z połnocą ſiłę Morſką handel wſpolny zapewniaiącą. —— Wſchod kommunikacyą z zachodem ułatwi ſobie odbyt Towarow, ktore albo ſam wyrabia, albo z obcych kraiow ſprowadza. —— Zachod znayduie na Wſchodzie potrzebne dla ſiebie Produkta i ułatwi ſobie ſpławy do części nadmorſkiey, co mu wſkaże iſtotną potrzebę iak naymocnieyſzego utrzymania Unij, gdyż każdy inny ſpoſob, przez ktoryby Zachod chciał dopiąć tego zamiaru, albo przez własne ſiły, lub prz z zawarcie iakiego oſobnego i nienaturaln go z obcym iakim Mocarſtwem związku, niebędzie pewny. Kiedy więc każda część Kraiu naſzego znayduie w ziednoczeniu własny interes, wſzyſtkie zatem części razem złączone, wyſtawią większą potęgę, zabezpieczą Kray bardziey od zewnętrzney napaści, a co większa będą muſiały przypiſać Unij to, że nie będzie między niemi ſporow i woien rozrywaiących częſtokroć ſąſiedzkie kraie, będących pod iednym rządem, a kłocących ſię albo przez zazdrość; albo z powodu zewnętrznych intryg i wpływow, lub też dla zawartych z obcemi przeciwnych ſobie allianſow. Oſzczędzą ſobie tym ſpoſobem wydatkow na niezmierne etaty Woyſk, ktore pod każdym rządem stać się mogą szkodliwemi wolności, a mianowicie wolności republikkańskiey. W tym względzie uważać powinniście iedność iako naycelnieyszą podporę wolności, a przywiązanie do iedney, powinno was pobudzać do utrzymania drugiey. —— Każdy dobrze myślący i poczciwy człowiek przekona się o tym, iż trwałość Unij powinna bydź pierwszym przedmiotem chęci patryotyczney. Czy może kto wątpić, iżby rząd ieden niemogł obiąć tak wielkiey sfery. Niech doświadczenie tę wątpliwość rozwiąże, bo występną byłoby rzeczą w podobnym przy

padku puszczać się na spekulacye. Możemy mieć nadzieję, że dobra całości organizacya wsparta administracyami osobnych iey części, i podległych iey władz w doświadczeniu, iak naypomyślnieysze przyniesie skutki, póki się nieprzekona z doświadczenia, że Unia iest niepotrzebną, póty można będzie powątpiwać o patryotyzmie tych, którzy z iakieykolwiek bądź strony związki iey chcą zerwać. —"— W przyczynach mogących iedność naszą narusżyć, ieden iest bardzo ważny obiekt, a to ten, że rozmaitym partyom geograficznym dano przezwiska, iak np. *Połnocna, Południowa, Nadmorska, Zachodnia*, z czego ludzie proiektanci wnosili, że są w istocie mieyscowe iakie zyski i zamiary. Fortelem stronnictwa, iest starać się o wpływ w pewnych powiatach, i wystawiać fałszywie zdania i zamysły innych powiatow. Strzeżcie się Obywatele, aby takowe nieporozumienia nie zrodziły zazdrości, i wzaiemney oziębłości, które uczyniłyby obcemi względem siebie tych, co węzłem braterskiego affektu bydź powinni złączeni. Obywatele Kraiow naszych Zachodnich, niedawno w podobnym razie potrzebną odebrali naukę. Poznali z negocyacyi przez władzę wykonawczą rozpoczętych, z iednomyślney ratyfikacyi traktatu zawartego z Hiszpanią, i z powszechnego stanow ziednoczonych ukontentowania, iak niesprawiedliwym było ich podeyrzenie, że Kraie nad morskie względem żeglugi na *Missisippi* nie przyiaźnie się z niemi obeyść chciały. Byli świadkami zawartych dwóch traktatow z wielką Brytanią i Hiszpanią, zapewniaiących im to wszystko, co tylko względnie zewnętrznych naszych związkow, i dla zatwierdzenia przyszłego swego szczęścia, żądać mogli. —"— Nie ieśtże zgodno z ich rostropnością trzymać się Unij, które wszystkie te korzyści są winni? Czyliż w przyszłości będą mogli słuchać tych, co im radzą, aby się od swych braci odrywali i z zagranicznemi złączyli? *Dalszy ciąg w przyszłym Numerze.*

z Tulonu 7. Listopada z Gazety Berlińskiey Nr: 145.

Vice-Admirał Martin, który miał kommendę nad Eskadrą z 5. Okrętow liniowych i 7. Fregat złożoną, wezwany iest do innych portow: zdaie on Kommendę tey Eskadry Obywatelowi *Bruyeis* dawnemu Officerowi Morskiemu, który uchodzi za człowieka bardzo doświadczonego i talenta różne posiadaiącego, którego teraz mianowano Kontr-Admirałem. —"— Gral *Buonaparte* domaga się o nayprędsze przysłanie posiłkow, czy to dla wzięcia *Mantuy*, czy też działania przeciwko Papieżowi. Korsyka zupełnie iest oczyszczona od nieprzyiacioł, przyprowadzono do naszego Portu wiele niewolnika.

z Moguncyi d. 22. Listopada z Gazety Hambur: Nr: 191.

Nadzwyczayna Panuie tu boiaźń z przyczyny postępowania Francuzow przez Hrabstwo *Mark* dla oskrzydlenia Grała *Werneck:* iuż się ku *Meinertshagen* posuneli. —"— Zamiana niewolników nieustannie trwa przy *Koblenz.*

z Frankfurtu 20. Listopada z Gazety du Bas-Rhin pod Nrem 95.

Seym *Imperij* zuayduie się teraz w położeniu naykrytycznieyszym, i naybardziey zawikłanym. Cesarz Jmć domaga się od niego w naykrótszym czasie kategoryczney i dokładney odpowiedzi względem postępku niektórych stanow Jmperij, *Kassel, Würtemberg, Baden* i cyrkułow *Szwabskiego i Frankońskiego*, które bez wiedzy i approbacyi głowy Jmperyj, uczyniły *Armistitium*, a nawet i pokoy z nieprzyiacielem. Cesarz domaga się procz tego, aby wszystkie stany przystawiły niezwłócznie swoie *Kontyngensa*, i żeby inne *requisita* na utrzymanie Woyska były dostarczone. Podług tego Cyrkuł *Szwabski* i Xstwo *Würtemberskie* obowiązane są dać to wszystko, co Francuzom na ich rekwizycyą dostarczały. Exekucya Woyskowa będzie natychmiast posłana do tych, którzyby się opóźniali. Jakoż posłano iuż 60. ludzi na exekucyą do Biskupstwa *Augsburskiego* i do *Fuldy.* —"—

z Bazylei 15. Listopada z Gazety Berlin: pod Nrem 144.

Pewny Obywatel w *Offenburg* miał wynaleść machinę do zruynowania mostu na Renie pod *Strasburgiem.* Więcey 500. cieśli pracuie od dwóch tygodni nad iey Konstrukcyą.

z Offenburg 23. Listopada z Gazety Bareuthskiey pod Nrem 238.

Machina maiąca służyć do zniesienia mostu pod *Kehl*, iuż iest ukończona i znayduie się na brzegu Renu. Nieprzyiaciel nieprzeszkadza naszym robotom. Co dzień więcey ammunicyi do nas przybywa. —"— Dzisieyszey nocy zaczęto bombardowanie fortecy *Kehl.* Grzmot Armat trwa nieustannie. Spodziewamy się po naszych przygotowaniach, że prędko swego dokażemy.

z Mulheim 18. Listopada. z Gazety Berlińskiey Nr: 146.

Allarm 25 i 26 zdarzony w Woysku Francuzkim, był skutkiem Attaku generalnego, który Austryacy uczynić zamyślali: lecz w kilka godzin przed samą akcyą przyszedł kontr-ordynans, na mocy którego cofneli się Austryacy nietylko za *Sulz*, ale nawet za *Acher.* Francuzi, którzy chcieli ich ścigać, stracili 120 Kawaleryi. —"—

D O N I E S I E N I E.

Redakcya Gazety Litewskiey uwiadamia P. Publiczność, iż pierwszego Stycznia, następuiącego Roku, zaczyna się Kwartał, zaczym ktoby sobie życzył mieć Kuryera Litewskiego, aby się zgłosić raczył za wczasu do Pocztamtu Grodzieńskiego lub Wileńskiego, albo też do naybliższey Poczty, gdzie abonowania zwyczaynym sposobem przyimowane będą. —"—

Cena Gazety, z pocztą na Rok Zł: Pol. 80, na pół Roku 40, a 20 na Kwartał, ieden Exemplarz osobno Gro. Pol. 20.